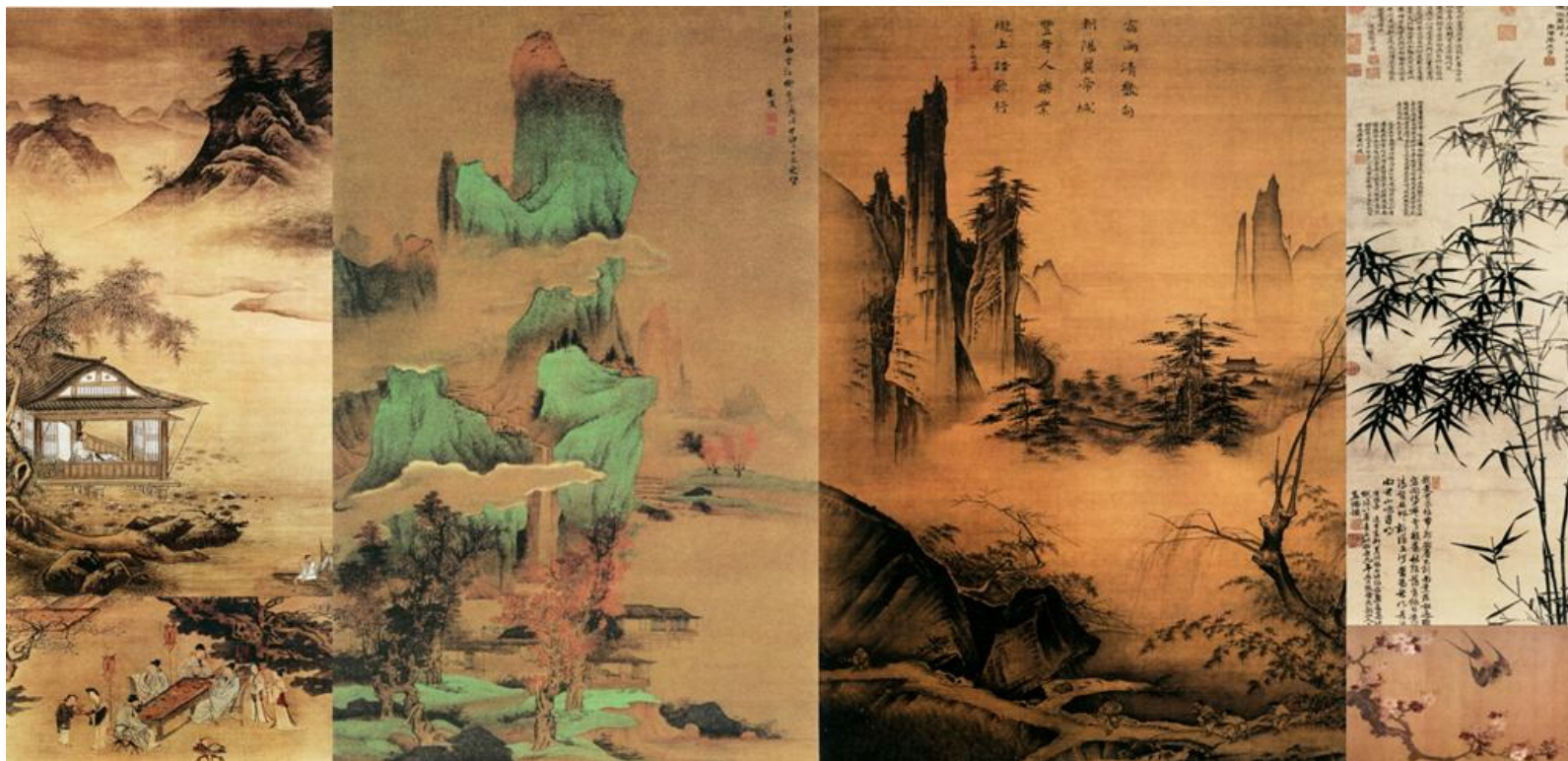

Umenie na opačnom konci sveta alebo „čínsky pohľad na vec“

... 1947 ...

- *„Je veľa práce, ktorú treba urobiť; práca sinológa, ktorý sa bude obťažovať cvičiť si oko štúdiom mnohých objektov z prvej ruky a historika umenia, ktorý sa bude obťažovať vyzbrojiť sa nástrojmi sinológie, bude stáť za to. Nie je to ľahká úloha, ale je to jediný spôsob, ako študovať túto oblasť, ktorá je stále zatienená nepochopením a ignorantstvom.“*

John. A. Pope

...1979...

„Takmer vo všetkých intelektuálnych, vedeckých a technických odboroch sa stalo pravidlom podniknúť študijnú exkurziu do ČĽR. Či už je Vaším odborom mestské plánovanie, gerontológia, ekumenizmus alebo štrukturálna lingvistika, nemôžete byť viac považovaný za skutočného odborníka na Vašu problematiku bez schválenia, ktoré Vám môže dať iba obradná návšteva ríše Maa.“

Simon Leys

Čínska kultúra

- Prvé archeologicky preukázateľné nálezy koncom 3. tisícročia p.n.l. , najkontinuálnejšia kultúra
- Ovplyvnila kultúry Japonska, Kórey, Vietnamu
- Sinizovala kultúry prichádzajúce na jej územie (napríklad nečínske dynastie Mongolov a Mandžuov)

Kultúra

wen: písmo, civilizácia a hua: premeniť na,
zmena.

文化

	oracle bone <i>jiaguwen</i>	greater seal <i>dazhuan</i>	lesser seal <i>xiaozhuan</i>	clerkly script <i>lishu</i>	standard script <i>kaishu</i>	running script <i>xingshu</i>	cursive script <i>caoshu</i>	modern simplified <i>jiantizi</i>
rén (*nin) human								
nǚ (*nraʔ) woman								
ěr (*nhaʔ) ear								
mǎ (*mrāʔ) horse								
yú (*ŋha) fish								
shān (*srān) mountain								
rì (*nit) sun								
yuè (*ŋot) moon								
yǔ (*wɦaʔ) rain								
yún (*wən) cloud								

Prvé čínske znaky na veštebných korytnačích pancieroch

Bambusové doštičky na písanie

Pečatné písmo používané aj v súčasnosti na pečatiach, ktoré slúžia ako náš podpis

Taoistické talizmany na ochranu od duchov

Chinese /Taoist Ghost Keeping Talismans				
				
Day 1 Talisman	Day 2 Talisman	Day 3 Talisman	Day 4 Talisman	Day 5 Talisman
				
Day 6 Talisman	Day 7 Talisman	Male Ghost Keeping 1	Male Ghost Keeping 2	Male Ghost Keeping 3
				
		Female Ghost Keeping 1	Female Ghost Keeping 2	Female Ghost Keeping 3

Znaky pre „šťastie“, „dlhovekosť“, „bohatstvo“ na jabklách v supermarkete

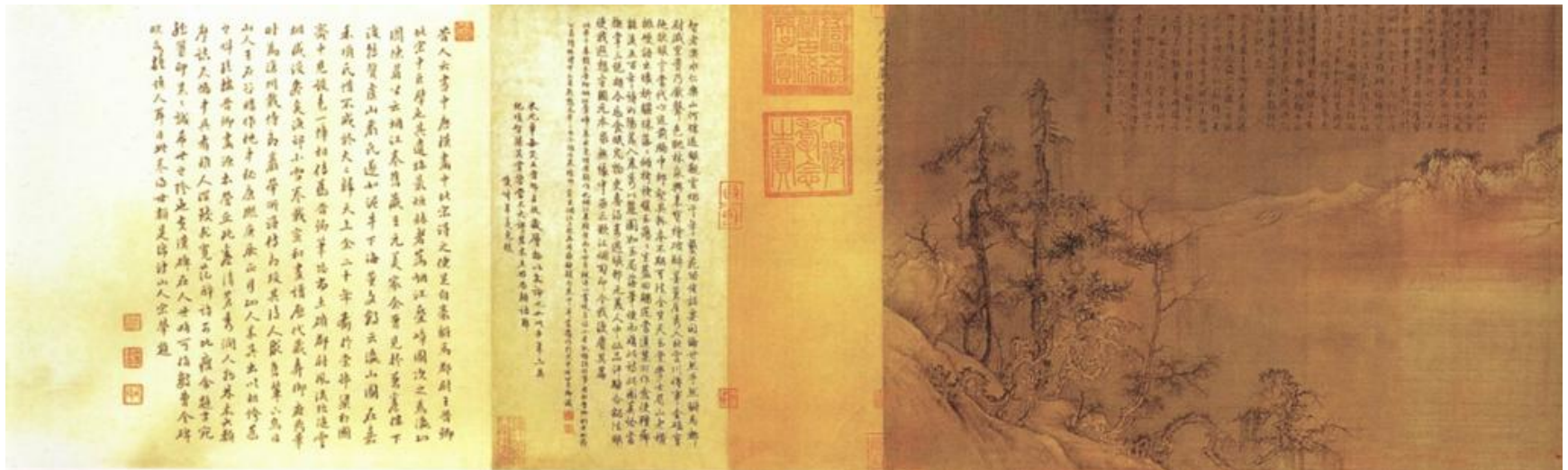
Kombinácia maľby, kaligrafie a pečatí

Formát maľby na listy albumu, častá kombinácia maľby a kaligrafie

Koncová časť horizontálneho zvitku, „čítal“ sa sprava doľava, teda opačne, ako by sme si ho prezerali my, mohol sa ľubovoľne naddlžovať novými kaligrafiami a popismi

Kaligrafický formát horizontální zvitok

Kaligrafický formát vertikálne zvitky

Ríša stredú

.Čínsky svetonázor:

.Nebesia sú okrúhle, zem je štvorcová

.Pod Nebesami (čínsky cisár – syn Nebies) sa nachádza Ríša stredú a v rohoch okolo nej žijú barbari, „barbarstvo“ vyplývalo z rozdielnosti kultúry, nie rasy

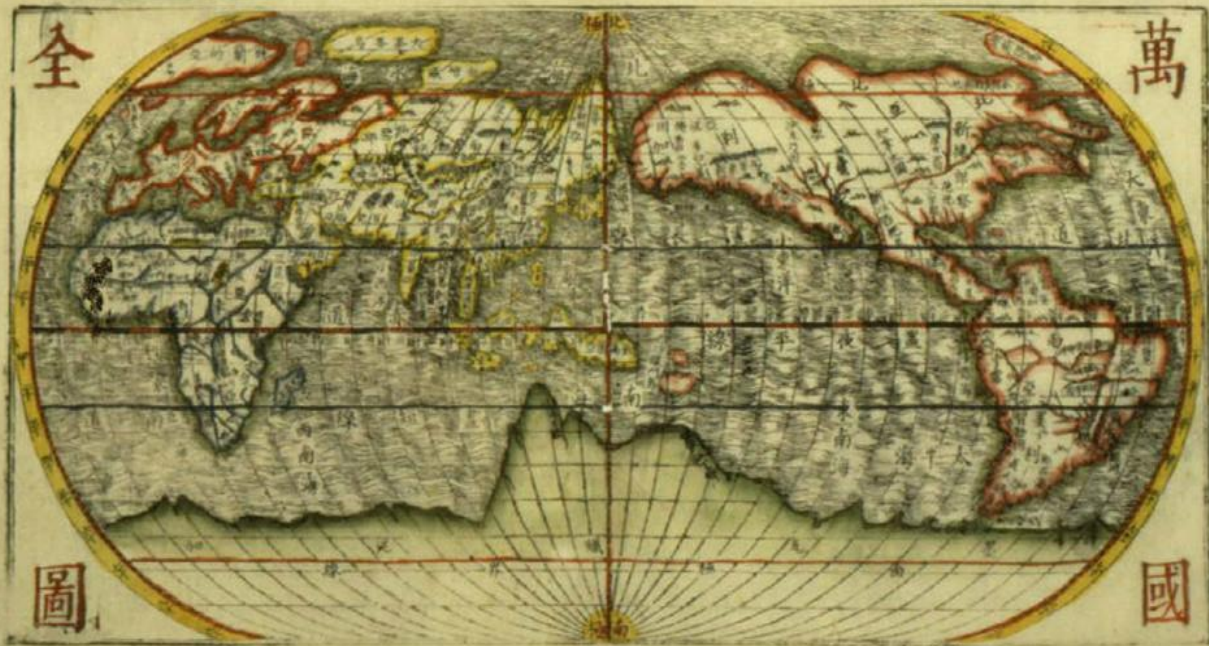
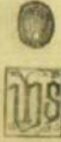
1418

萬國圖小引

造物主化成十二重天而火氣水土四行從輕至重
 漸次相異地在天之中形圓而德方永不遷移東西
 南北之名上下中外之分人皆從厥所居以定實則
 無往非中也地與天同一團體度數相應故畫地必
 取規於天有黃赤二道南北二極冬夏二至經緯
 之度各三百有六十地圖亦倣此以成然地既形圓
 則畫之以毳最能像象惟是畫之平面不免展為長
 形如剖柑皮而伸之者然天下萬方總分為五大州
 曰亞細亞曰歐邏巴曰利未亞曰亞墨利加曰墨瓦
 羅尼加又此各州中分大小無算之國小圖不能盡
 筆也茲不過述其大約云耳噫五州之大萬國之衆
 其於上天不過圓中之一點也吾所居之邦又五州
 之一點也吾之所駐足又大邦之一點也今我比天
 為何如乎我比天地之 大主又為何如乎則我正
 似點中之一點而無處可覓我矣願我身之在天地
 雖為其微而一點靈才為 造物主所賦自能包括
 天地而明天地萬物之 真主所謂人身一小天地
 也信爾以此形軀之至小則何處可生倨傲之情以
 此靈心之至大則無可自棄自賤之理果知乎此則
 天地在目豈徒然哉

西海艾儒略敬題

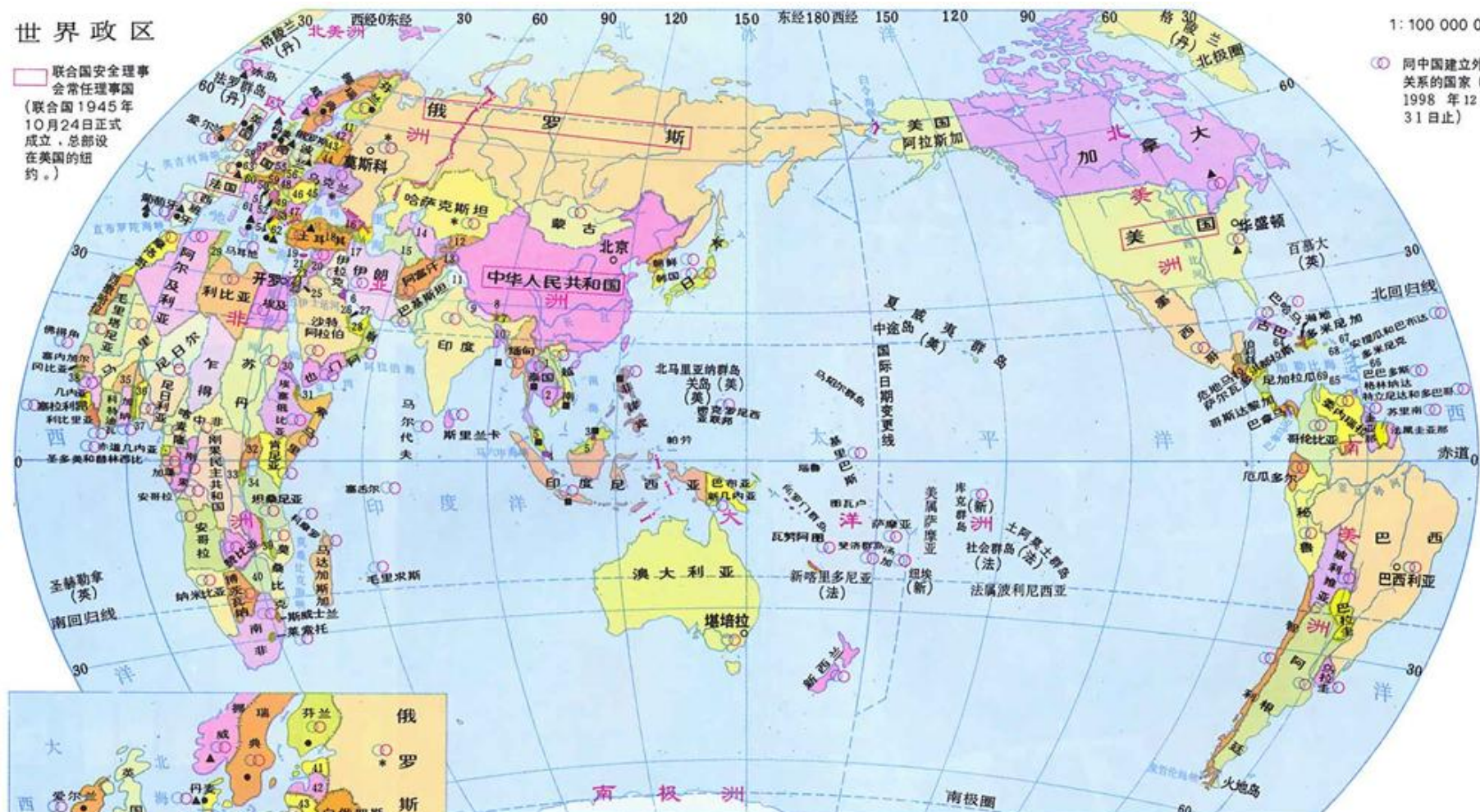

世界政区

联合国安全理事会常任理事国 (联合国1945年10月24日正式成立, 总部设在美国的纽约。)

1: 100 000 000

同中国建立外交关系的国家 (至1998年12月31日止)

▲ 北大西洋公约组织成员国 (1949年4月4日成立, 总部设在比利时的首都布鲁塞尔。)

* 独立国家联合体成员国 (1991年12月21日在哈萨克斯坦的阿拉木图宣布成立, 总部设在白俄罗斯首都明斯克。)

● 欧洲联盟 (欧洲共同体) (1967年7月1日正式成立, 理事会秘书处设在比利时的首都布鲁塞尔。)

■ 东南亚国家联盟成员国 (1967年8月8日在泰国首都曼谷正式成立, 秘书处设在印度尼西亚的首都雅加达。)

以数字代表的国家			
1 老挝	9 尼泊尔	17 阿塞拜疆	25 约旦
2 柬埔寨	10 孟加拉国	18 亚美尼亚	26 巴林
3 文莱	11 克什米尔	19 塞浦路斯	27 卡塔尔
4 新加坡	12 吉尔吉斯斯坦	20 叙利亚	28 阿拉伯联合酋长国
5 马来西亚	13 塔吉克斯坦	21 黎巴嫩	29 酋长国
6 科威特	14 乌兹别克斯坦	22 以色列	30 尼泊尔
7 不丹	15 土库曼斯坦	23 阿拉伯地区	31 吉布提
8 锡金	16 格鲁吉亚	24 巴勒斯坦	32 乌干达
			33 卢旺达
			34 布隆迪
			35 布基纳法索
			36 贝宁
			37 多哥
			38 几内亚比绍
			39 马拉维

和地区的名称			
40 津巴布韦	48 匈牙利	55 捷克	63 卢森堡
41 爱沙尼亚	49 南斯拉夫	56 斯洛伐克	64 牙买加
42 拉脱维亚	50 斯洛文尼亚	57 荷兰	65 圣文森特和格林纳丁斯
43 立陶宛	51 克罗地亚	58 比利时	66 圣卢西亚
44 白俄罗斯	52 波斯尼亚和黑塞哥维那	59 奥地利	67 安圭拉 (英)
45 摩尔多瓦	60 瑞士	61 意大利	68 圣基茨和尼维斯
46 罗马尼亚	53 马其顿	62 希腊	69 荷属安的列斯

Súčasná architektúra, budova v meste Kanton

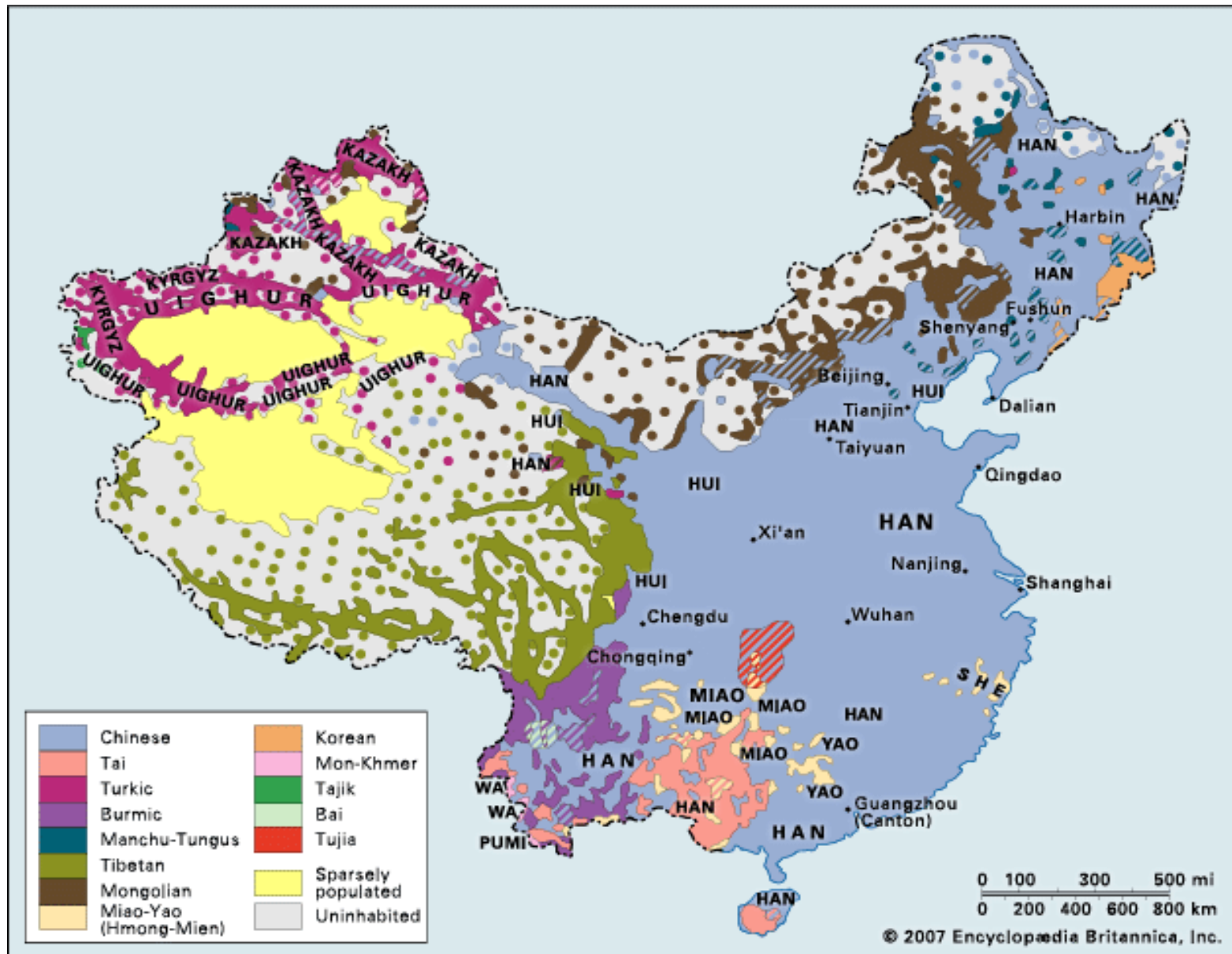
Buddhistická mandala

Čínske kultúry:

- .Kultúra etnických Číňanov - národ Han
- .Kultúra etnických menšín
- .Kultúra obyvateľov Hongkongu a Macaa
- .Kultúra obyvateľov Taiwanu
- .Kultúra čínskych obyvateľov Singapúru
- .Kultúra Číňanov žijúcich v zahraničí
- .Čínska kultúra „second-hand“ v Japonsku a Kórey

Etnické menšiny žijúce na území ČĽR

- S rozľahlosťou Číny majú súvis lokálne formy niektorých odnoží kultúry, napríklad opera sa ďalej delí na pekingskú, kantonskú a ďalšie
- Len etnicky najrozmanitejšia provincia Yunnan (zaberá plochu 4% rozlohy Číny) má rozlohu zodpovedajúcu ôsmim Slovenskám
- V zásade sa Čína rozdeľuje na severnú a južnú s hranicou na rieke Yangze

ETHNIC MINORITIES OF CHINA

Groupe ethnique sino-tibétain

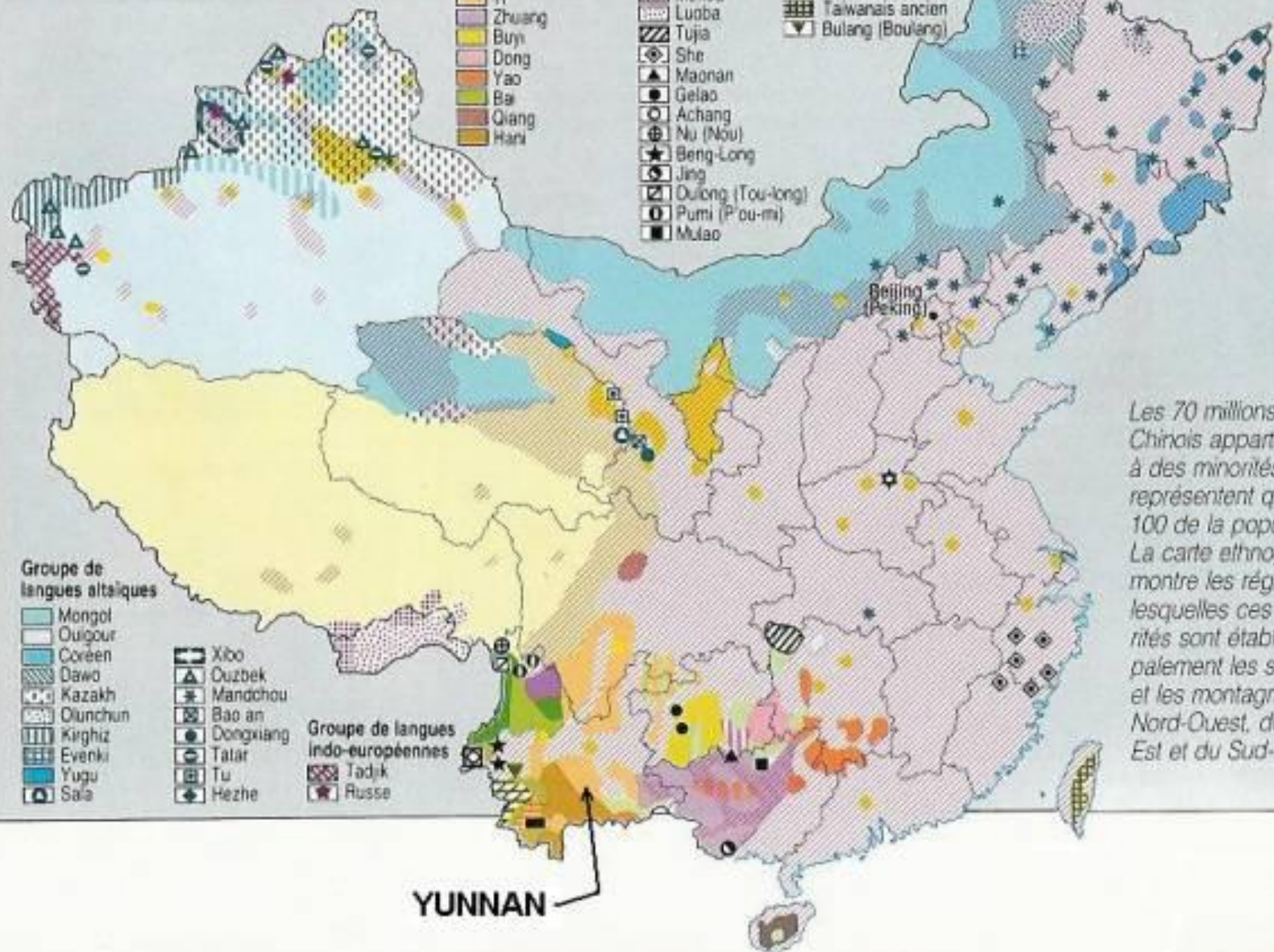
- Chinois (Han)
- Musulman chinois
- Tibétain
- Miao
- Yi
- Zhuang
- Buyi
- Dong
- Yao
- Bai
- Qiang
- Hani

- Dao
- Li
- Lisu (Li-sou)
- Naxi
- Lahu (La-hou)
- Shui (Chouei)
- Menba
- Luoba
- Tujia
- She
- Maonan
- Gelao
- Achang
- Nu (Nou)
- Beng-Long
- Jing
- Dulong (Tou-long)
- Pumi (P'ou-mi)
- Mulao

- Jingpo
- Jinuo
- Jui chinois

Groupe ethnique sud-asiatique

- Wa
- Taiwanais ancien
- Bulang (Boulang)

Groupe de langues altaïques

- Mongol
- Ouïgour
- Coréen
- Dawo
- Kazakh
- Diunchun
- Kirghiz
- Evenki
- Yugu
- Sala

- Xibo
- Ouzbek
- Mandchou
- Bao an
- Dongxiang
- Talar
- Tu
- Hezhe

Groupe de langues indo-européennes

- Tadjik
- Russe

Les 70 millions de Chinois appartenant à des minorités ne représentent que 7 pour 100 de la population. La carte ethnographique montre les régions dans lesquelles ces minorités sont établies : principalement les steppes et les montagnes du Nord-Ouest, du Nord-Est et du Sud-Est.

YUNNAN

Podoby etnika Miao

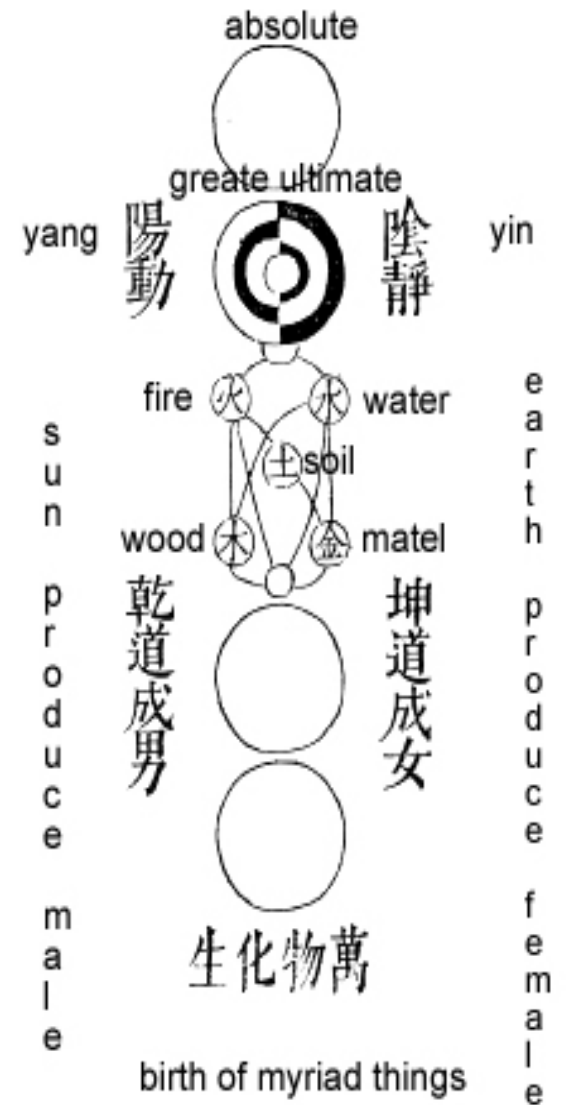
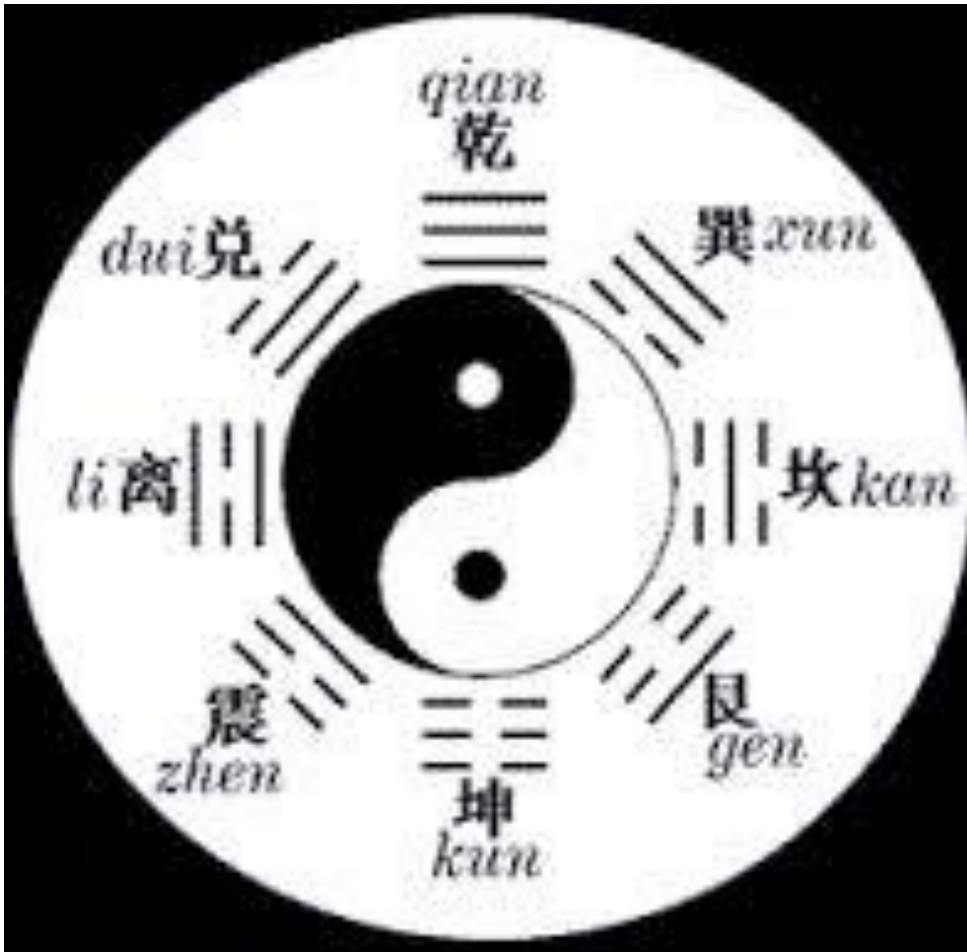

Tance etnika Wa

Filozofické pozadie čínskej kultúry

Digram Explaining the Supreme Ultimate
(by Zhou Dunyi)

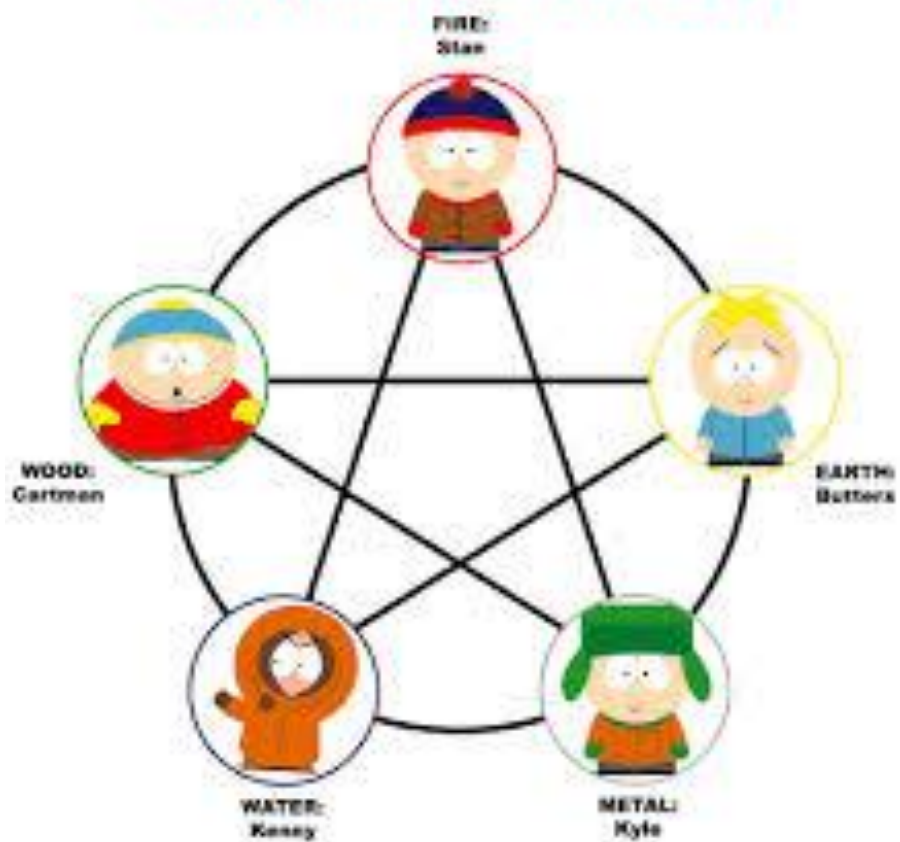

Pôsobenie piatich prvkov v tvoriacom a deštrukčnom smere

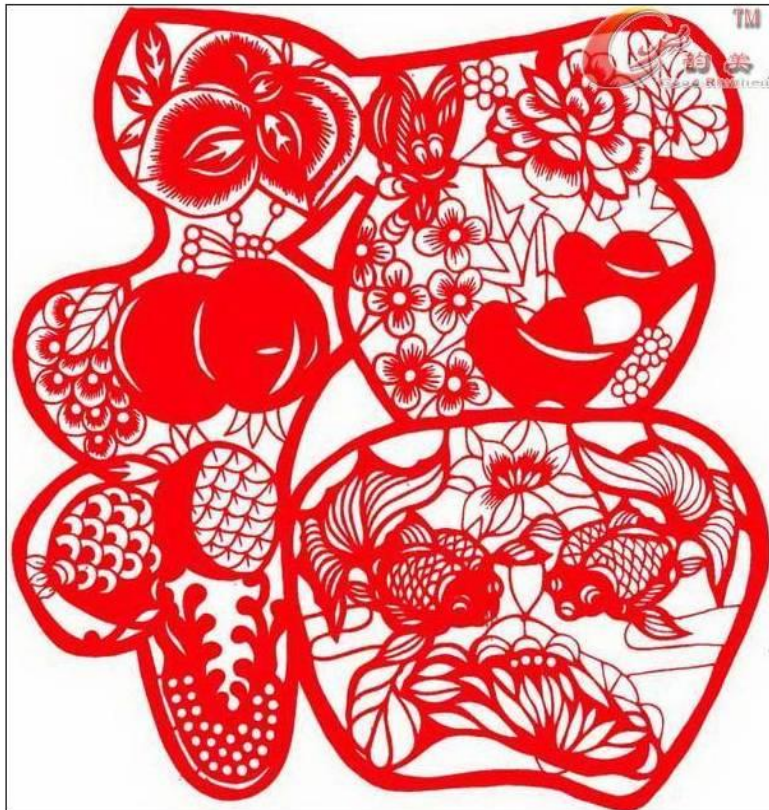

Chinese Five Elements according to South Park

„Vysoká“ kultúra vs. ľudové umenie

- Kaligrafia, maľba, vyrezávanie pečatí, opracovanie nefritu,
- Vystrihovanie a vyrezávanie z papiera, výšivky, stavba a zdobenie šarkanov, novoročné maľby, niektoré chrámové maľby, ...
- Architektúra a sochárstvo sa považovali za remeslá a začali sa radiť k umeniu až pod vplyvom západného sveta

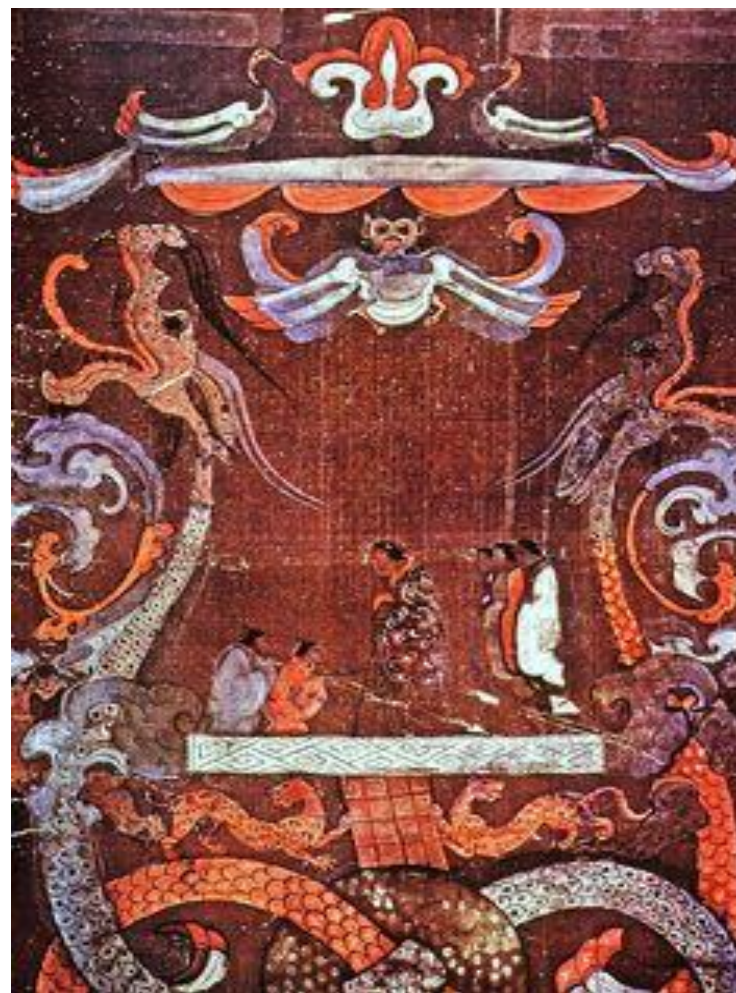
Boat

www.delcampe.net

- Dynastia Han (206 p.n.l. - 220 n.l.)
- Obdobie troch ríš (220 - 280)
- (Dynastia Jin a barbarské štáty)
- Severné a Južné dynastie, čínske na juhu a cudzie na severe
- Dynastia Sui (581 - 618)

Pohrebná zástava dámy Dai, dynastia Han

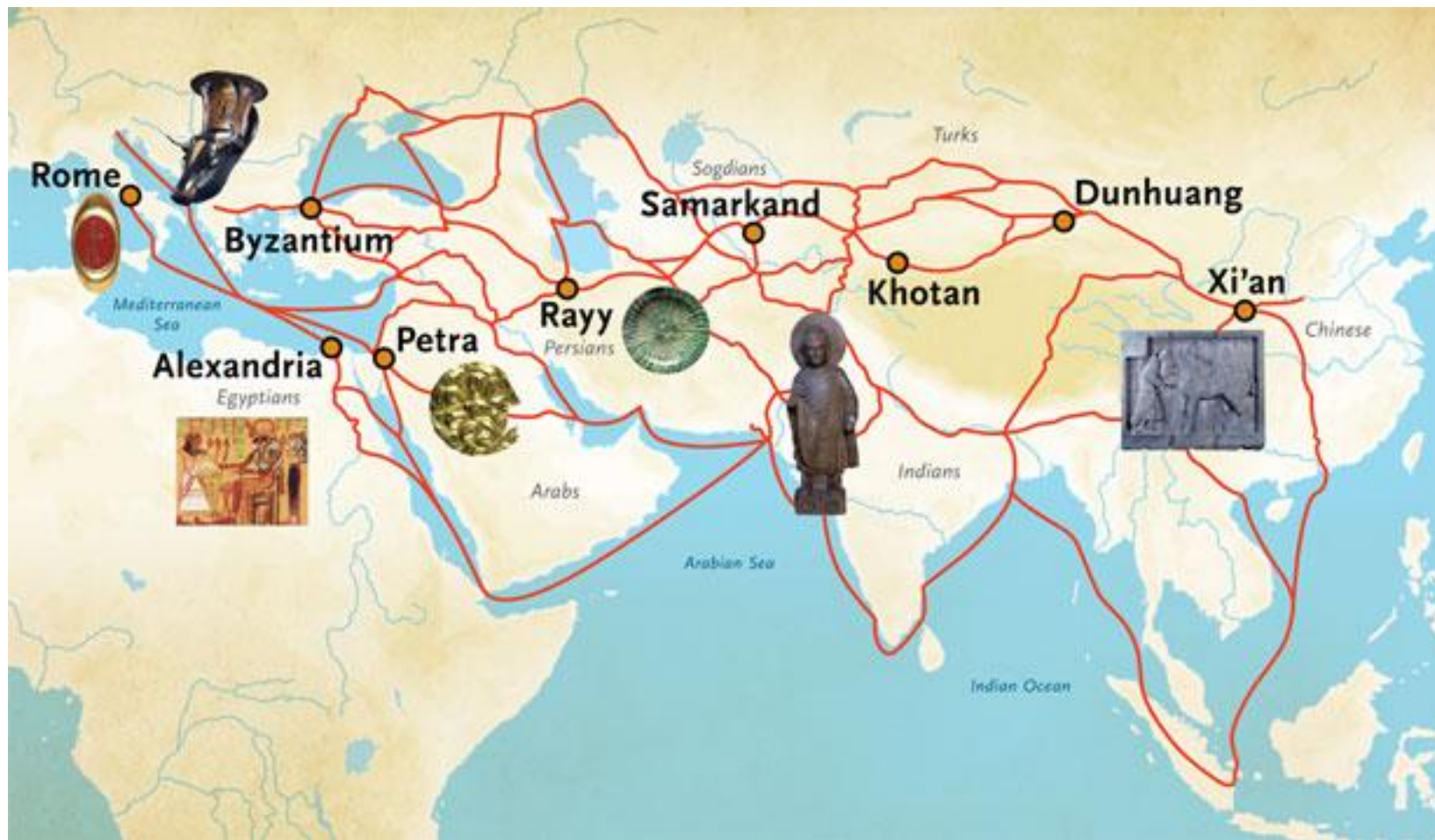
Obetné predmety ukladané do hrobov počas dynastie Han

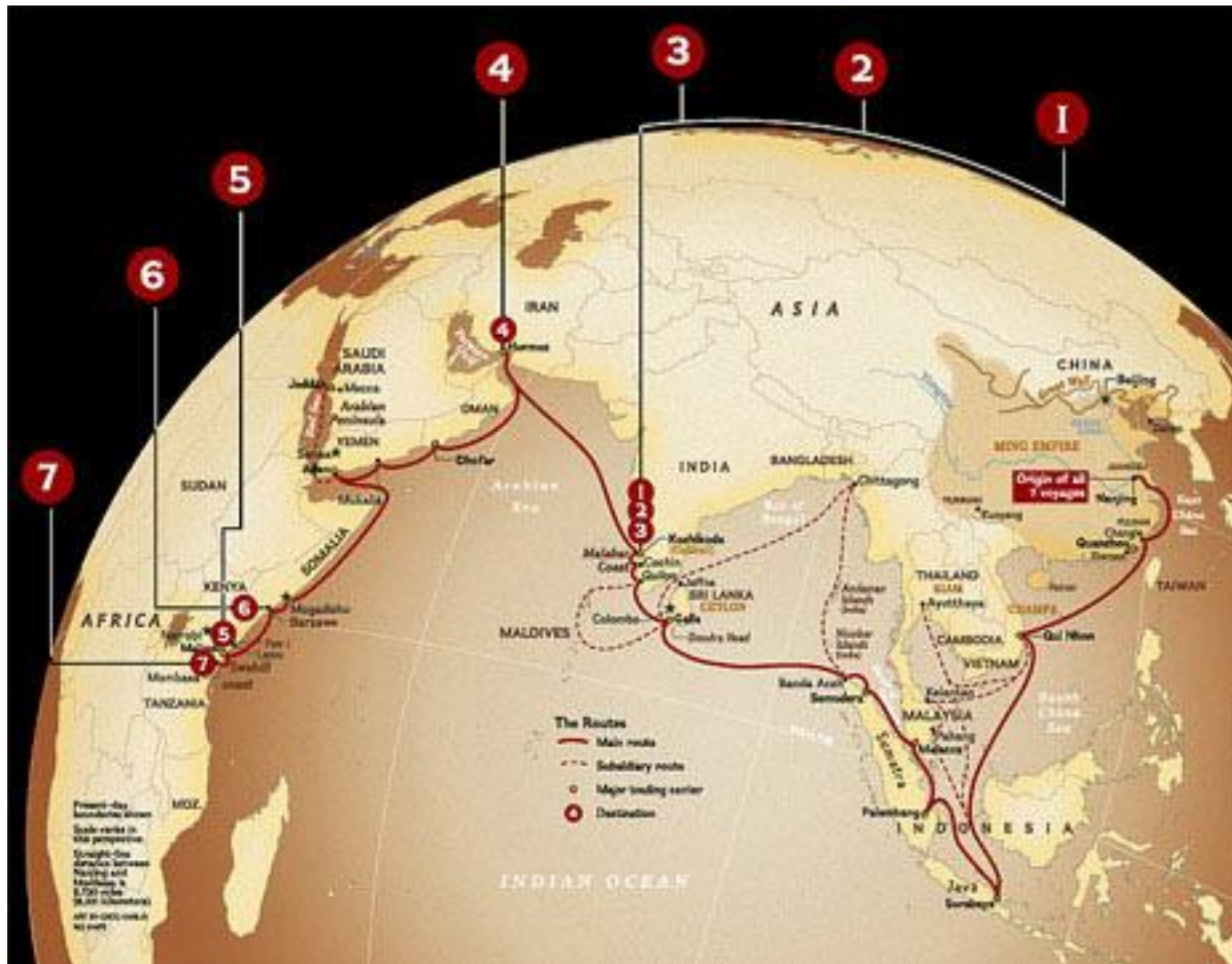
Príchod a sinizácia buddhizmu

- Dynastia Tang (618 - 906)
- Päť dynastií a desať štátov (906 - 960)
- Severní Song (960 - 1127)
- Južní Song (1127 - 1279)
- Dynastia Yuan (1279 - 1368)
- Dynastia Ming (1368 - 1644)
- Dynastia Qing (1644 - 1911)

Mapa tzv. Hodvábnej cesty, po ktorej sa tovary a kultúrne vplyvy dostávali z Číny a späť po pevnine, ako aj prostredníctvom námorných trás (až do Ríma)

Námorné výpravy admirála Zheng He, dynastia Ming

Porovnanie lode admirála Zheng He a lode Krištofa Kolumbusa

Moderné dejiny

- Čínska republika 1911 – 1949 Boje KSCĽ a GMT
- 1937 – 1945 Čínsko-japonská vojna
- Čínska ľudová republika 1949 – súčasnosť
- (Čínska republika na Taiwane)
- 1966 – 1976 Kultúrna revolúcia: tvorba v štýle revolučného romantizmu (červená, nádhera jas)
- 1976 – súčasnosť: politika otvárania sa svetu
- 1985 v umení '85 hnutie novej vlny
- 1989 masaker na námestí Tian an men

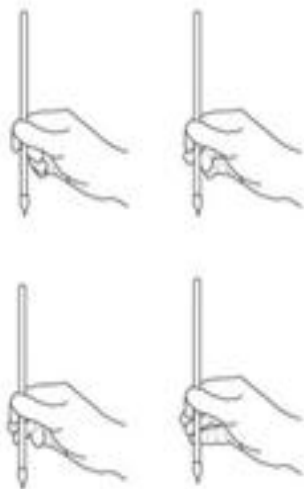
到大风大浪中去锻炼

DAO DAFENG DALANG ZHONG QU DUANLIAN

20. storočie v čínskom umení

- 90. roky:
- umelecké „dediny“ v Pekingu a jeho okolí
- Prvé čínske bienále a trienále umenia
- 2000 – súčasnosť:
- umelecké zóny v bývalých priemyselných objektoch (798 v Pekingu, Moganshan v Šanghaji, ...)
- účasť čínskych umelcov na medzinárodných podujatiach (2003 Benátske bienále)

and size. Collectively, 1,300 characters make up this language, *Chia Ku Wen*, and they reveal a first attempt at pictorial abstraction.⁸ A period of disunion followed the Shang Dynasty; this was a time when feudal states and principalities operated independently. Written language, like the state of governance itself, developed in a scattered way until the Qin Dynasty that ruled from 221-207 BC. Under the unified rule of Emperor Qin Shih Huang, a standardized writing system evolved and came into use. All the characters were reconfigured to follow a uniform orientation, size and rectangular shape. This system became the first calligraphic style, known as *Hsiao Chuan*.⁹

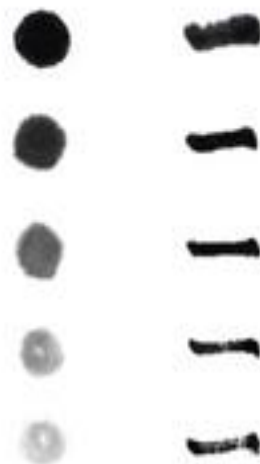
2.12 Hand Positions when Holding the Brush. The palm faces up, the wrist and forearms lifted off the table. One may grasp the staff by the thumb and one, two, three, or all four fingers.

⁸ *Ibid.* 15.

⁹ *Ibid.* 24. Li Siu, Qin Shih Huang's minister is credited with the task of consolidating the *Chia Ku Wen* and the writings of Qin and Chou states.

2.13 Brushes are made of bamboo and animal hairs. There is a large variety of sizes and hairs to choose from, but all brushes have a pointed tip.

2.14 The paper is made of bamboo pulp and the ink is a mixture of charcoal, resin and water. The paper is water absorbent and strokes appear initially upon contact with the paper.

Príklad perspektívy „podľa pravítka“, dvorné dámy

„Hlavné“ postavy sú zobrazené väčšie ako „vedľajšie“

Buddhistická maľba

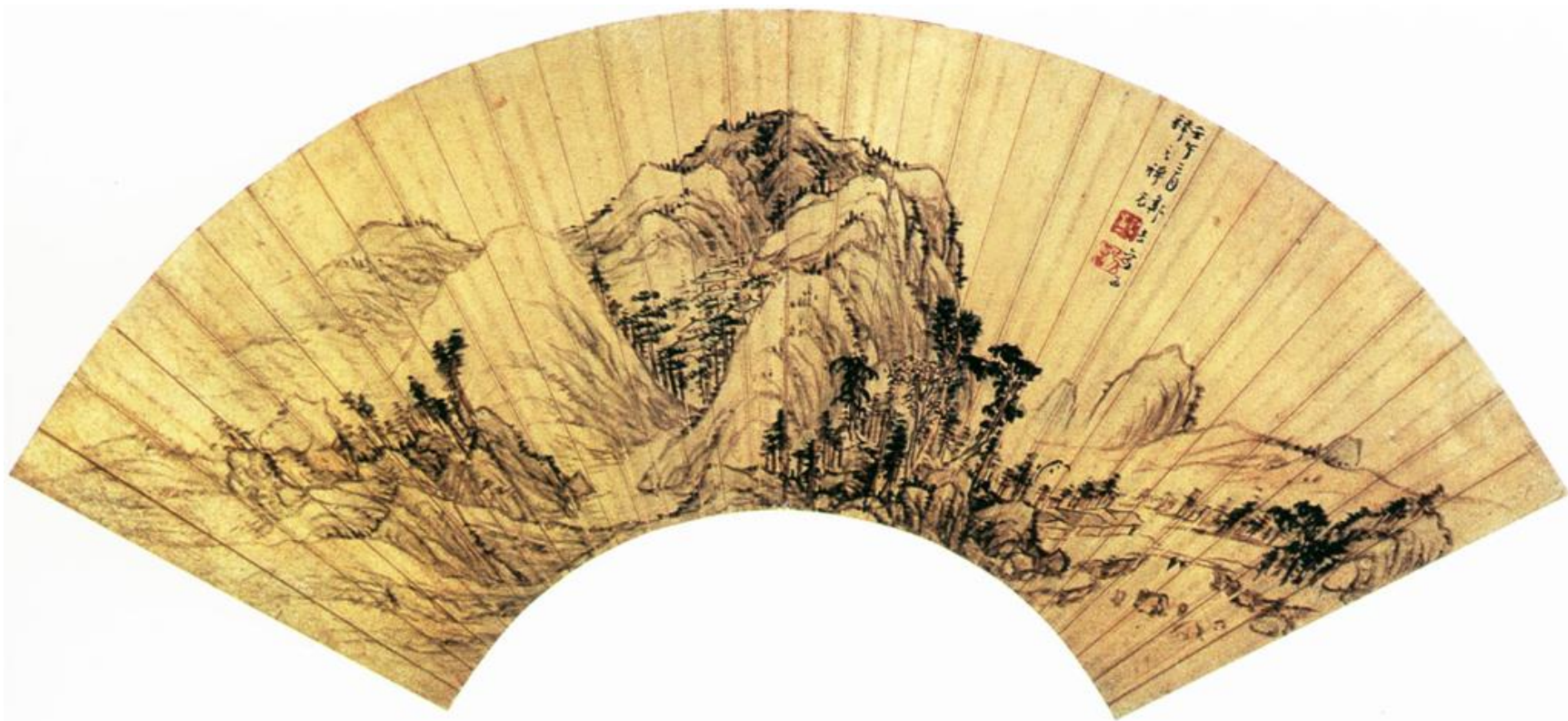
Jaskynné chrámy v Dunhuangu, kde sa buddhistické pamiatky budovali od 6. do 10. storočia a sú často jedinými zachovanými prejavmi buddhistického umenia

Formát maľby horizontálny zvitok, rozdelený na štyri časti

Formát malby na vejár

„Čajové more“, stolík na podávanie čaju, pripomína hornatú krajinu

Maľba a kaligrafia v štýle cisára Hui Zonga nazývaná „zlaté nite“

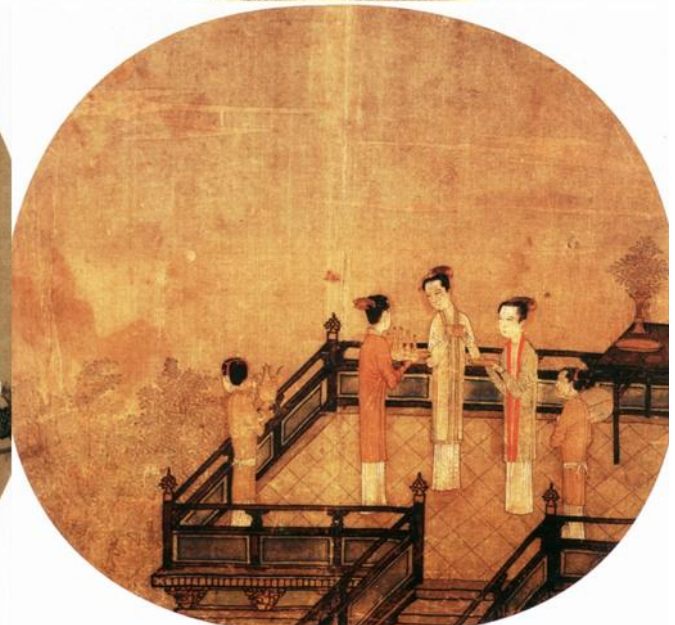
Dielo cisára Huo Zonga

Niektorí maliari mali obľúbený námet, na ktorý sa špecializovali, napríklad bambus.

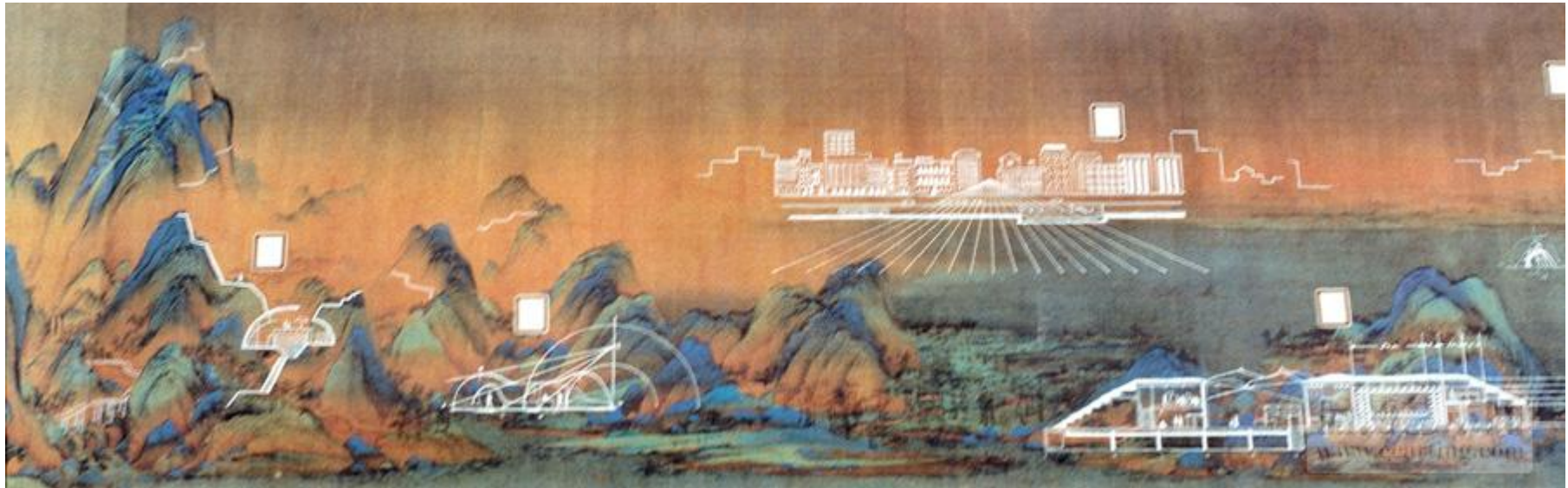
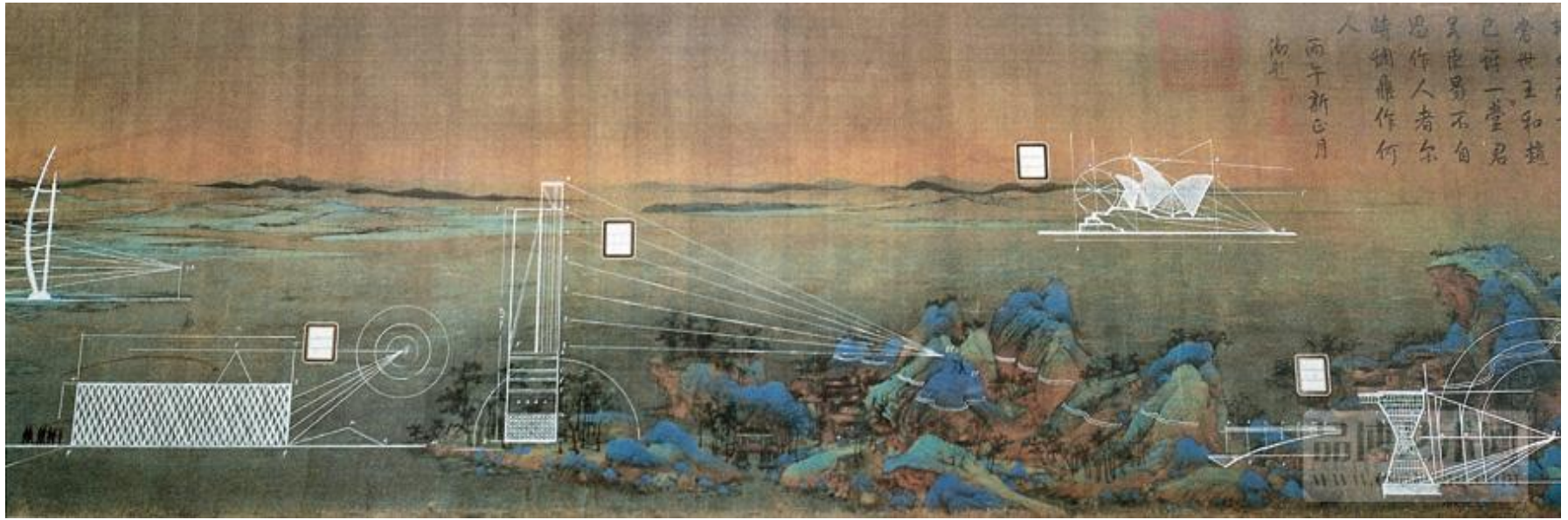
Formát maľba na
okrúhly vejár

Tradičná krajinomalba v podobe súčasného graffiti

„Maľba“ pušným prachom,
ktorý je čínskym vynálezom z čias pokusov alchymistov nájsť recept na večný život

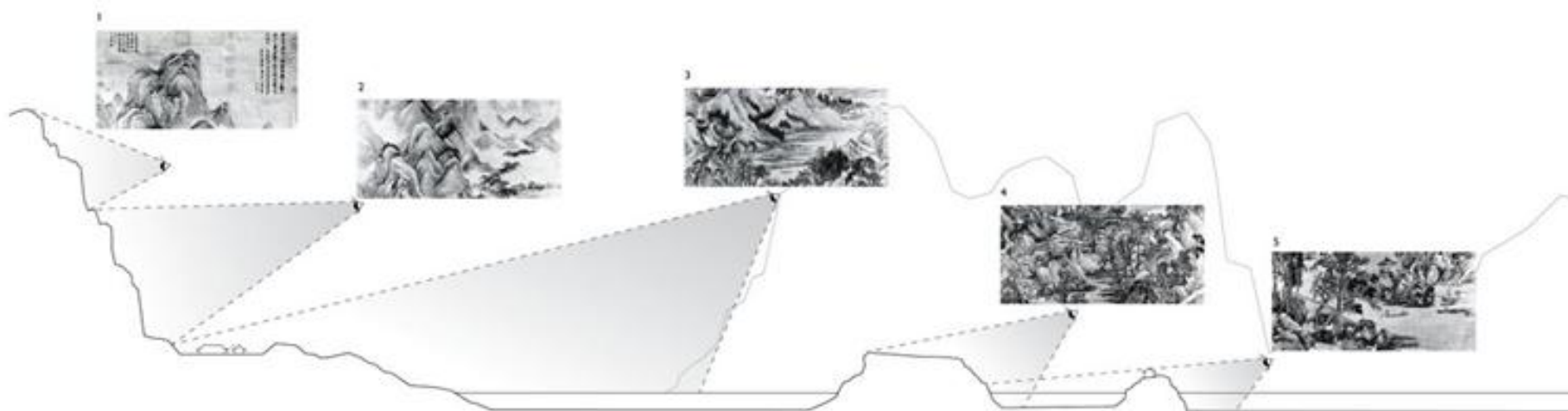

Perspektíva v tradičnej čínskej krajinomaľbe okolo roku 1200

2.15 The five angles of view in *Countless Peaks and Valleys*

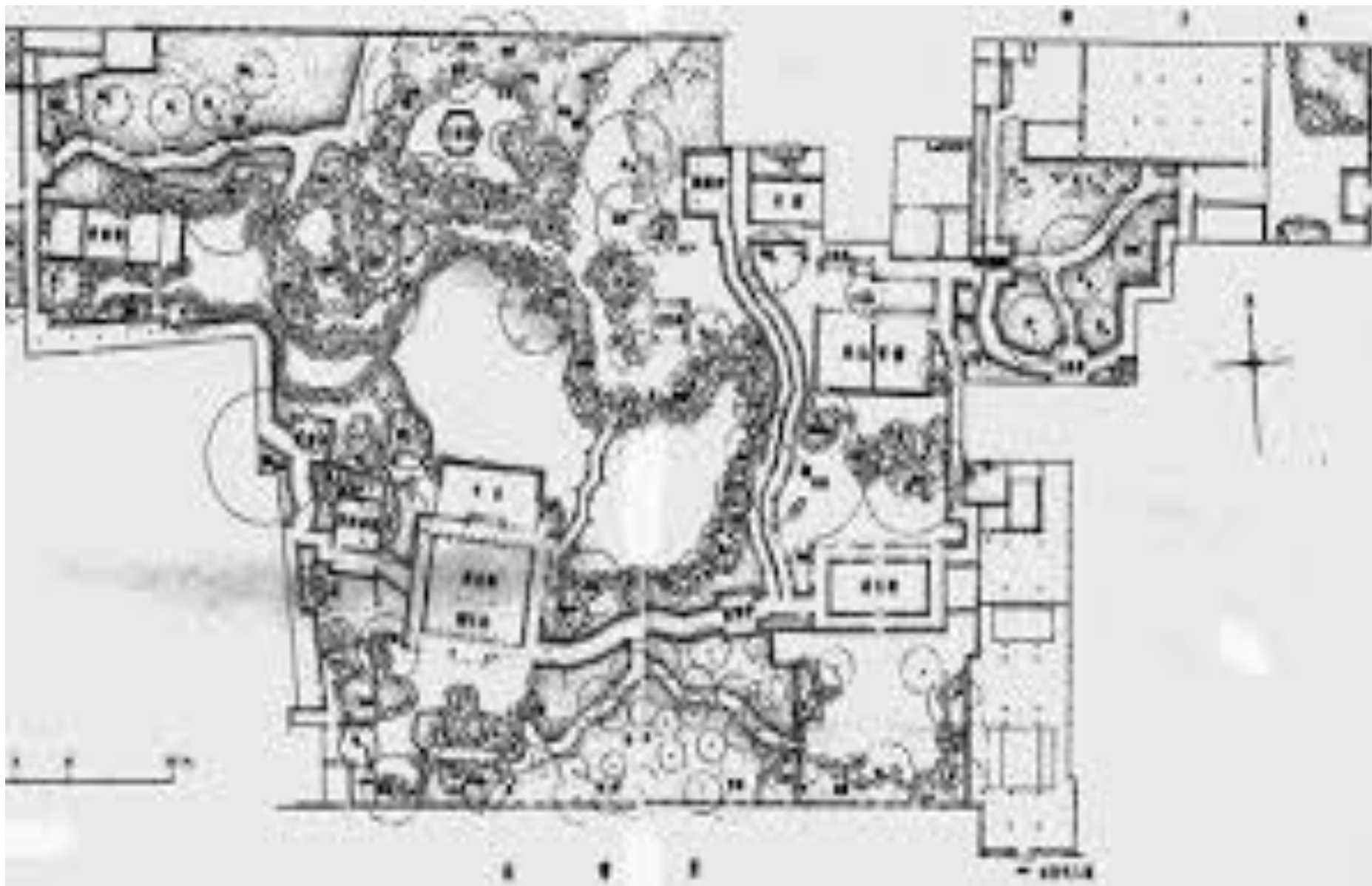

Estetické princípy (aj z buddhizmu):

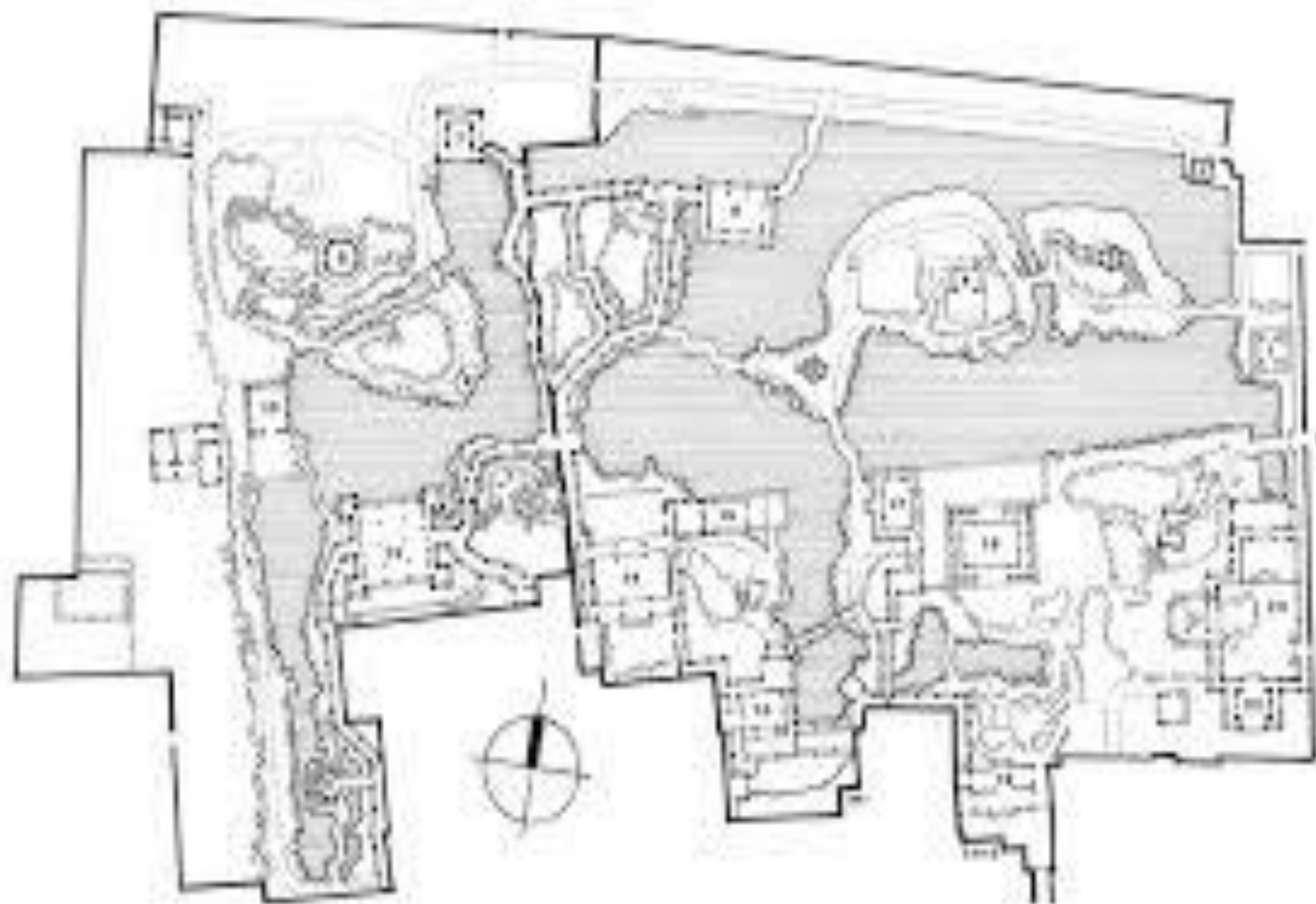
- „vyhýbať sa vyrušujúcim myšlienkam a ticho pozorovať“, „prázdna myseľ“, „nehľadanie na seba a na svoje okolie“, „rovnaká povaha krásneho a škaredého“, „Tao jednoty formy a neviditeľného“, „pozorovať objekt a dostať diagram“, „vytvoriť diagram na plné vyjdrenie významu“, „prírodná krása bez ozdôb“, ...

Architektúra a záhrady

- Asymetria
(Suzhouské záhrady)
- Nosné stĺpy
- Dôraz na majestátnu strechu
- Absencia námestí
- Hlavný stavebný materiál drevo
- Symetria
(Versaillské záhrady)
- Nosné steny
- Dôraz na fasádu
- Námestia ako centrum mesta
- Hlavný stavebný materiál kameň

Sudžouská zahrada Úctivého správce, cca. od 1510

The palace of Versailles and its gardens

The estate of Versailles

Vplyvy v západnom svete

- Najmä od 17. storočia, obdiv voči čínskej kultúre sa prejavil v rokokovom slohu
- William Chambers (1723 – 1796): Designs of Chinese Buildings, Furniture, Dresses, Machines and Utensils
- Od 18. storočia vplyv na užité umenie a britské záhrady, čím vznikla forma anglo-čínskych záhrad – malebné krajinné britské záhrady so stavbami v čínsko štýle, ako čajovými domčekmi, pagodami, pavilónmi a

Pagoda od Williama Chambersa v Kew gardens postavená v roku 1762

- Ďalšie charakteristické prvky chinoiserie: hodvábné výšivky, prútené výrobky, porcelán a lakované výrobky zdobené v čínskom štýle, nápadná farebnosť
- V 2. polovici 18. storočia s nástupom neoklasicizmu ustupuje záujem o čínske umenie
- V druhej polovici 19. storočia niekoľkí európski umelci vytvárajú diela na základe čínskych a japonských foriem a snažia sa pochopiť princípy ázijského umenia
- Na začiatku 20. storočia hnutie Arts & Crafts, impresionisti a neo-impresionisti

Interiér chodby kráľovského pavilónu v Brightone
zariadený v štýle chinoiserie v roku 1802, Frederick
Grace 1815

Dostupná literatura

- Wang Yao-ting: **Čínské malířství. Průvodce filosofií, technikou a historií.** Knižní klub, 2008.
- Hejzlar, Josef: **Čínská krajinomalba.** Praha: Aventinum, 2011.
- Deset zastavení s čínským obrazem** Autor: Hsü Kuo-huang. Praha: DHARMAGAIA, 2007.
- Fang Lijun; Feng Mengbo; Zhang Xiaogang:** Čínská malba. Praha: KANT, 2008.
- Olivová, Lucie: **Tradiční čínská architektura.** Dokořán, 2008.

- Ottger, Walter: **Kultura ve staré Číně.** Praha: Panorama, 1984.
- Černá, Vlasta; Lomová, Olga: **Hledání harmonie. Studie z čínské kultury.** Praha: Filozofická fakulta UK, 2010.
- Langerová, Viera: **Filmový zemepis.** Bratislava: Slovenský filmový ústav, 2009.
- Obuchová, Ľubica: **Čínské symboly.** Grada, 2010.
- Eberhard, Wolfram: **Lexikon čínských symbolů. Obrázková řeč Číny.** Volvox Globator, 2001.

Ďakujem za pozornosť

谢谢合作

